

Solární elektrárny ve světle práva

Author: Fritjof Winkelmann, Dagmar Bicková | Published: 27.10.2009

Jako každý projekt mají i solární elektrárny, jejich výstavba a provoz řadu právních souvislostí, které investor či provozovatel nemůže ignorovat. Právo a právníci přicházejí ke slovu už při hledání vhodného pozemku k výstavbě fotovoltaické elektrárny.

Střechy jsou snadnější

První věc, o kterou se budete muset zajímat, je výběr vhodné lokality. Otázka, kterou byste měli mít vždy zejména na paměti, je dostatek slunečního záření. Nemáte-li k dispozici pozemek vhodný k umístění solárních panelů, alternativou je jakákoliv střecha budovy s dostatečnou nosností, aby zvládla hmotnost příslušných panelů. Výhodu umístění panelů na střeších budov lze spatřovat ve zjednodušeném územním a stavebním řízení. K umístění panelů na střechy budov zpravidla postačí územní souhlas, díky čemuž je realizace méně administrativně a tudíž i časově náročná. Naproti tomu u panelů umístěných na pozemcích je zpravidla nutné zajistit jednak soulad výstavby elektrárny s příslušným územním plánem, jednak vydání územního rozhodnutí a následně také stavebního povolení, včetně povolení k užívání neboli kolaudaci.

K nezbytným aspektům realizace fotovoltaické elektrárny patří právní titul k pozemkům, či budově, které se pro výstavbu elektrárny chystáte využít. Nemusíte být vlastníkem příslušné plochy, postačí její pronájem, anebo zřízení příslušného věcného břemene.

Nejde jenom o panely

Důležité je si uvědomit, že fotovoltaickou elektrárnu nepředstavují pouze na první pohled viditelné panely, ale také související vedení, která povedou až k místu připojení fotovoltaické elektrárny do distribuční sítě. V souvislosti s tím je nezbytné zajistit si právo k umístění a provozu elektrárny nejen na konkrétní ploše (pro umístění solárních panelů), ale také na pozemcích, které vedou až k samotnému místu připojení. Tady v drtivé většině případů narazíte na zájmy vlastníků sousedících polí, luk, cest či jinak využívaných pozemků. Protože od umístění panelů k místu připojení může vést dlouhá cesta, a to i přes více pozemků různých vlastníků, bude nutné zajistit, aby tito vlastníci strpěli vedení kabelů přes své pozemky. V těchto případech je tedy namísto zřízení věcného břemene ve prospěch vlastníka elektrárny a na řadu tedy přichází (někdy zdlouhavé, jindy rychlé a bezproblémové) vyjednávání s vlastníky předmětných nemovitostí. Zpravidla je také nutné počítat s tím, že majitel nemovitosti přistoupí ke zřízení věcného břemene pouze tehdy, bude-li zřízeno za úplatu. Věcné břemeno musí být nutně vloženo do katastru nemovitostí, což ochrání vaše zájmy.

Bez rezervace to nejde

Pohlédneme-li na věc z hlediska energetického práva, čeká vás před uvedením fotovoltaické elektrárny do provozu několik nezbytných kroků. Především se projekt fotovoltaické elektrárny může považovat za hotový až v okamžiku, kdy investor získá pozitivní stanovisko k žádosti o připojení elektrárny k distribuční síti a také k zajištění rezervovaného výkonu elektrárny. Toto stanovisko vydává příslušný provozovatel distribuční sítě. Dalším nezbytným krokem žadatele je uzavření smlouvy o připojení a následně smlouvy o dodávkách elektřiny s provozovatelem distribuční sítě. Pro výrobu elektřiny musíte ale také získat příslušnou licenci, kterou po splnění zákonem předepsaných podmínek vydává v souladu s energetickým zákonem Energetický regulační úřad (ERÚ), jehož sídlo je v Jihlavě.

Podpora státu - alfa i omega úspěchu

Prudký nárůst zájmu o výrobu sluneční energie má na svědomí podpora ze strany státu. Legislativní prostředí jí nabízí podporu ve dvou formách, jako garantovanou výkupní cenu nebo zelený bonus. Investor si v tomto případě může sám zvolit, která forma mu vyhovuje. Lépe řečeno musí - jejich souběh není možný, nicméně jednou ročně je možné formu podpory změnit. Výkupní ceny a zelené bonusy jsou přitom uplatňovány po celou dobu životnosti elektrárny, a pro případ fotovoltaických elektráren činí tato doba podle v současné době platné vyhlášky 20 let (zákon přitom hovoří o podpoře výše výnosů po dobu 15 let).

Zelený bonus je v podstatě úhrada příplatku k tržní ceně elektřiny z fotovoltaických elektráren, který je hrazen provozovatelem regionální distribuční soustavy výrobcí, zohledňující snížené poškození životního prostředí. Jeho výše je každoročně upravována ERÚ a pro elektrárny uvedené do provozu v roce 2009 činí jeho výše 11, 91 Kč/kWh (pro elektrárny s instalovaným výkonem do 30 kW); pro větší systémy (nad 30 kW) je zelený bonus stanoven ve výši 11,81 Kč/kWh.

Také výkupní ceny jsou stanoveny s ohledem na okamžik uvedení elektrárny do provozu. Pokud jste tedy uvedli nebo ještě uvedete elektrárnu do provozu v roce 2009, máte po dobu životnosti elektrárny garantovanou výkupní cenu, jejíž výše činí 12,89 Kč/kWh (pro elektrárny s instalovaným výkonem do 30 kW); pro větší systémy (nad 30 kW) je výkupní cena stanovena ve výši 12,79 Kč/kWh.

Častým omylem je domněnka, že pro fixaci výkupních cen a zelených bonusů je důležitý okamžik získání stavebního povolení. Skutečnost je však taková, že pro stanovení výše podpory je směrodatný rok uvedení zařízení do provozu.

Zásadní otázka: vývoj cen

Je ale zafixovaná výkupní cena opravdu neměnná? Jejich změna je přeci jen možná, a to tak, že se výkupní ceny meziročně zvyšují s ohledem na index cen průmyslových výrobců o 2-4 %. Ačkoliv ERÚ vyhláší každý rok nové výkupní ceny, pro danou výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů platí po celou dobu výkupní cena, která platila v době jejího uvedení do provozu. Jediná její přípustná korekce je korekce indexem cen průmyslových cen průmyslových výrobců, tj. v podstatě zvyšování o inflaci.

A jak je to s předvídatelností vývoje výkupních cen v budoucnu? V souladu s ustanovením § 6 odst. 1 zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů stanovuje Energetický úřad výši výkupních cen a zelených bonusů elektřiny z obnovitelných zdrojů na následující rok dne 30. listopadu předcházejícího roku. To znamená, že nejpozději 30. listopadu 2009 budou známy výkupní ceny na příští rok, tj. rok 2010.

Podle současné úpravy nesmí být výkupní ceny stanovené Energetickým regulačním úřadem pro následující kalendářní rok nižší než 95% hodnoty výkupních cen platných v roce, v němž se o cenách rozhoduje. Na základě tohoto ustanovení tedy lze odhadnout vývoj cen v energetickém odvětví na rok dopředu s maximální odchylkou 5% oproti výkupním cenám stanoveným v předchozím kalendářním roce. Pokud tedy výkupní cena pro rok 2009 činí pro výrobu elektřiny s instalovaným výkonem do 30 kW 12,89 Kč/kWh pak nejnižší možná výkupní cena pro rok 2010 je po zaokrouhlení 12,25 Kč/kWh.

Ačkoliv lze v nedaleké budoucnosti očekávat mírný útlum dnes vysoké podpory solární energie ze strany státu, investice do výstavby fotovoltaických elektráren budou jistě nadále díky svému modelu garance návratnosti a délky podpory středem zájmu mnoha investorů.

Autoři pracují v advokátní kanceláři bpv Braun Haškovcová

27.10.2009 09:22, Fritjof Winkelmann, Dagmar Bicková